

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

Abonnement

6 fr. per jaar.
Een blad afzonderlijk 125 centimes.
De abonnementen zijn vooraf betaald.
Aankondigingen 125 centimes per drukregel.
Reclamen, notissen en andere artikelen voortaan of binnen in het blad: 1 fr. den drukregel.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.
De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en zaterdag.
Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco worden aan den uitgever, groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.

TONGEREN, DEN 15 JANUARI.

Krijgslasten.

Zoo het schijnt zou minister Frère met de *Flandre liberale* van gevoelen zijn dat het ongepast, onpolitiek en gevaarlijk zou zijn op dit ogenblik het wetsontwerp op de « nationale reserve » in de Kamer naar te leggen.

De correspondent van den *Précurseur*, orgaan van den heer Pecher, meldt met genoegen dat het ontwerp in den loop van dezen tijd niet zal neergelegd worden.

De heer Frère rekent er op met zijn ontwerp voor den dag te komen na de kiezingen, indien het laud de dwarsheid begaat hem aan het bewind te laten.

Hij vreesd dat het vooruitzicht van een nieuw leger van 30,000 man het kiezerskorps zou bewegen om de liberale kandidaten wandelen te zenden en katholieken te kiezen, die vijandig zijn aan alle verhooging der krijgslasten.

Het is dus uit vrees voor reene neerlaag dat de heer Frère het ontwerp zou inhouden, waarvan bij de neerlegging onder het katholiek ministerie onmiddellijk eische, omdat volgens hem de redding van het vaderland ervan afhangt!

Gemeentelasten.

De *Moniteur* van zaterdag heeft nog een reeks koninklijke besluiten afgekondigd waarbij vier en veertig gemeenten gemachtigd of liever verplicht worden hunne belastingen te verhoogen om te voorzien in de uitgaven van het officieel onderwijs.

Andere gemeenten zijn gemachtigd om een deel hunner goederen te verkopen.
Men ziet dat de slechte financiële toestand, waarin zich thans reeds over de vier honderd gemeenten bevinden, zich weldra tot al de gemeenten van het land zal uitstrekken.

De onafhankelijkheid.

Donderdag avond hebben de brusselsche onafhankelijkheid een meeting gehouden.

Nadat de schatbewaarder verslag gedaan had over den financiële toestand van den Kring, heeft de heer advocaat Cuyllis het woord genomen over een belangrijk onderwerp: de voorwaarden waarin de onafhankelijkheid der strijd moeten aangaan in de aanstaande kiezingen.

Spreekster heeft de inrichting voorgesteld van een comité, samengesteld uit de afgevaardigden der groepen van onafhankelijkheid van al de voorsteden en van Brussel, welk comité den aanstaanden kiesstrijd zou leiden. Dit voorstel is aangenomen, met bijtreding der onafhankelijkheid van de voorsteden.

Daarna heeft een lid aangedrongen op de noodzakelijkheid der hervorming van de wet op de faillieten.

Een cijfer door den spreker aangehaald, heeft groote opschudding verwekt: onlangs zijn er in vijf en twintig dagen tijds, in de hoofdstad voor 250,000 fr. wissels geprotesteerd.

Uit de cijfers blijkt in welken wanhopigen toestand de Brusselsche handel verkeert.

Men leest in den Onafhankelijke:

Verleden maandag, rond 6 ure 's avonds, is te Herck-de-Stad een moordpoging gepleegd op den genaamden L. Vandermissen, oud 56 jaren, werkmán in deze gemeente.

Hij keerde van zijnen arbeid wederop het hoofd een bussel stroo dragende, toen, op den hoek van een boschje gekomen, niet ver vandaan gemeente, hij een schot ontving dat op eenen afstand van 45 of 50 meters gelost werd door een persoon, die, onmiddellijk na zijne misdaad voltrokken te hebben, langzaam het veld vgluchtte, zonder door het slachtoffer erkend te zijn geweest.

De gendarmerie werd onmiddellijk verwittigd; de brigadier Masure, commandant der brigade van Herck-de-Stad, vergezeld van een gendarme, begaf zich dadelijk op de plaats waar hij den gewonden heeft kunnen ondervragen. Deze duidde hem den genaamden Joseph Bessemans, van Herck-de-Stad aan, als verdachte plegger der misdaad, wijl hij hem als zijn vijand beschouwde. Na verstandige opzoekingen, had de brigadier weldra bewezen tegen gezegden Bessemans verzameld. Het parket van Hasselt, dat zich daags na den aanslag ter plaatse begaf, heeft de aanhouding van dezen laatste bevolen, welke naar de gevangenis te Hasselt is overgebracht. Het schijnt dat de toestand des slachtoffers zeer onrustwekkend is.

Gisteren maandag was de gemeente Heur-le-Tixhe in feest ter gelegenheid van den 50^{en} verjaardag des huwelijks van Jean Ponet jachtwachter in deze gemeente.

Alle inwoners hebben er deel aangenomen. De muziek sociëteit van Freeren en Heur heeft den jubilaris en zijne echtgenoot aan hun huwelijk afgebeeld en hen naar de kerk vergezeld. De talrijke familie is onder de H. Mis ter communie geaderd.

Dit zeldzaam familie-feest zal lang in het geheugen der inwoners gepreut blijven.

De aardappel of het brood der Armen.

Het volk begaat soms zonderlinge onrechtvaardigheden: het herinnert zich de groote menschenvernieuers, het kent de geschiedenis van de groote vergiftigers, van de groote moordenaars en het weet niets van zijne weldoeners: het eet alle dagen wat men noemt het brood der armen, welk het niet meer missen kan, en het kent zijn oorsprong niet en tracht niet eens te weten wie het ingevoerd heeft.

Welk is de oorsprong van deze benaming zoo juist gegeven aan den aardappel?

Het is aan Antoon-August Parmentier, hoofd-apotheker in het Hotel der Invaliden, geboren te Montdidier, in Frankrijk in 1757, en overleden in 1815, lid van het Instituut van Parijs, dat men den invoer, of beter nog de verspreiding van den aardappel in Frankrijk te danken heeft.

In 1775, na verscheidene vruchtlooze proeven, bekwam Parmentier, op uitdrukkelijk bevel van Lodewijk XVI koning van Frankrijk, den tijdelijken afstand van een gedeelte onvruchtbaar land, in de uitgestrekte vlakten der Sablons te Grenelle, bij Parijs. Hij plantte er aardappelen die hij uit Frankfort ontvangen had. Eenige maanden nadien bood hij zich te Versailles aan, waar hij officieel ontvangen werd. Parmentier zegde tot den koning, hem bloemen aanbiedende, die haar weerga niet hadden in de broeikassen der koninklijke hoven:

« Sire, de bloem is gekomen, de vrucht zal volgen, ik hoop het. De ongelukkigen zullen voortaan van honger niet meer moeten sterven, dank aan de bezorgdheid uwer koninklijke wijsheid. »

« Mijnheer antwoordde de vorst, een dag zal komen dat Frankrijk u zal bedanken omdat gij het brood der armen hebt gevonden. »

Vorgen wij er bij dat men in Frankrijk, uit erkentelijkheid jegens Parmentier, den aardappel gedurende zekere tijd den *Parmentiere* genoemd heeft.

Men weet dat in 1816, langen tijd dus voor Parmentier, de aardappel voor de eerste maal op de tafel des konings verscheen: Het brood der armen was dus gevonden voor Parmentier. Spanje, Italië, Duitsland, België, beuittigden hem sedert lang. Het is zeker dat hij geteeld werd in de Voagezen, rond de tweede helft van de XVIIe eeuw, waar, bij ongetwijfeld was ingevoerd geworden door de Spanjaarden. Volgens Humboldt telde men reeds den aardappel in 1684 in Lancashire; in Saksen vond men hem in 1707; in Schotland was hij reeds zeer verspreid in 1728; in Pruisen eindelijk trok men er reeds goede partij uit sedert 1758, en Thair meldt ons dat hij na den hongersnood in 1774 algemeen werd in Duitsland.

De poortier der pinnen van Bourscheid, in het hertogdom Luxemburg, besaart een handschrift, waarin talrijke bijzonderheden voorkomen, nopens het kasteel en het land. Men leest er het volgende in: « 1698, Invoer der aardappelen in het hertogdom; sedert langen tijd al men maar op de vier hoogdagen van het jaar aardappelen en men bewaarde die in tonnen. »

Het is gekend dat het volk in Frankrijk niet zeer spoedig in den aardappel beet — om eene gemeenzaame uitdrukking te bezigen; het is te zeggen dat het zich eenigzins wantrouwig toonde nopens deze vrucht en er niet veel wilde van weten. Wij herinneren ons ergens gelezen te hebben dat men eenen list moest gebruiken om het volk te doen besluiten gebruik van den aardappel te maken. Zoo liet men aankondigen dat de koning alleen de aardappelen wilde eten, dewijl het zulke goede, smakelijke en voedzame vrucht was; men voegde er bij dat het verboden was: op het veld, waarop Parmentier aardappelen had geplant, van die knollen te gaan nemen om er te planten, en men droeg tevens zorg, de menschen te leeren hoe men te werk moest gaan om den aardappel te planten, men deed zulks zonder den schijn te hebben het opzettelijk te doen. Van zoodra men hoorde dat de koning zoo zeer verlekkerd was op den aardappel dat hij dien alleen wilde eten, begon men er ook geesting naar te krijgen en men trachtte aan knollen te geraken om ze te planten. Hoe meer men gebood de aardappelen voor den koning alleen te laten, hoe meer den lust om er ook te eten toenam; het veld werd geroofd; men lookte natuurlijk de oogen, en de toer was gespeld. Wij weten niet in hoeverre dit verhaal waar is: het blijft niettemin zeker dat het volk in den beginne eenen zekeren afkeer voor den aardappel had.

De roem ten onzent de kostbare plant ingevoerd te hebben, komt toe aan Philip de Severy, heer van Walhain, eerste schepen der stad Bergen in 1584; deze had hem reeds in 1587 geplant. Hij had hem hetzelfde jaar uit Brussel ontvangen van wege het gezantschap van paus Sixte-Quint. Het is jammer dat men den naam niet kent van den toenmaligen gezant te Brussel; maar volgens het verhaal dat de *Esculuse* leverde, blijft het stellig dat het roemeische gezantschap er aan hield die kostbare plant te verspreiden; de coninc gaf knollen of zaad aan al zijne vrienden, die ze op hunne beurt aan verschillende personen uitdeelden.

In het begin van 1588 zond dezelfde Philip de Severy twee knollen aan Karel de *Esculuse*, die sedert te Weenen verbleef, in hoedanigheid van

geneesheer van Rudolf II en bestuurder van den keizerlijken plantentuin. Deze aardappelen werden geplant en gaven eenen overvloedigen oogst, die de knaaidkundige van Arras op zijne beurt met zijne vrienden van Paloma verdeelde, waar men ze nog niet kende, alhoewel zij reeds in sommige andere plaatsen van Italië zeer verspreid waren. De *Esculuse*, meer gekend onder den naam van Clusius, werd geboren te Arras, dat alsdan aan België behoorde. Hij had zijne studien te Leuven gedaan. Volgens de getuigenis van Cuvier was hij de grootste geleerde van zijnen tijd. Clusius voerde den aardappel te Frankfort in, en zond hem naar verscheidene hoven van Duitsland.

De eer de aandacht der landbouwers geroepen te hebben op die kostbare plant, wordt voorbehouden aan den vermaarden belgische knaaidkundige; hij begreep er de toekomst van, bestudeerde die plant en maakte er de eerste eene beschrijving van. Hij trachtte het vooroordeel te vernietigen dat de aardappel de melaatschheid, de tering, en andere ziekten aan gaven; hij leerde hoe men den aardappel als spijze kon gebruiken. Zijn dit geene wezenlijke tijds op onze dankbaarheid? Terwijl men in dezen tijd van standbeelden er zoveel heeft opgericht aan mannen van wijfelbare verdienste, waarom heeft die weldoener van het menschedom nog het zijne niet?

Wat er van zij, de aardappel bleef in de hoven, waar hij geplant werd als zeldzame plant, voor de bloemen; gelijk wij hoeden andere planten kweken, in onze hoven, waartoe men wellicht later partij zal trekken voor de voeding van menschen of dieren.

Eene kleine brochure van 1869 getiteld: « Vonnissen gegeven in de souverainen raden van Brabant verklarende de pataten vrij van tiende, enz., » leert ons dat in 1658 deze plant, die tot nu toe gedield had om de hoven te versieren, in volle veld te Puits geteeld werd en dat het aan de inwoners der gemeente is dat de eer toekomd den aardappel op groote schaal geplant te hebben.

Paardenmarkt te Tongeren, op 14 februari.

BINNENLAND

Men schrijft uit Brussel:

Men meldt dat valsehe stukken van 20 fr. in omloop zijn; zij dragen de beeldtins van Napoleon III en het jaartal 1838. Aan den klank alleen kan men ze herkennen.

— Wij lezen in de parijzer dagbladen: De graaf van Vlaanderen wordt des week te Parys verwacht, waar hij een achttal dagen zal verblijven.

— Eene depeche uit Weenen meldt nu dat prinses Stefanie de windpokken (*varicelle*) heeft. Haar toestand is niet onrustwekkend.

— De *Etale* vertekert dat er sedert eenige dagen in de ministerie-kringen veel sprak is, Intendant-generaal Brialmont tot den werkelijken dienst terug te roepen.

— Lievev turksch dan paapsch, — dat zal nu voorzeker de leus worden van M. Frère-Orban en van minister Graby. Een blad van Konstantinopel, *la Turque*, spreekt inderdaad met den meesten lof over die beide pachas, omdat zij de vrystelling van de seminaristen in zake van militaire hebben afgeschaft!

— Men schrijft uit Ostende, 11 Januari:

Groote Brand te Ostende. — Drie slachtoffers. — Een gewelddige brand is dezen nacht, om 1 ure uitgebarsten in de graanmagazijnen van den heer Leroye, nabij de statie; op weinig afstand was alles verbrand. Om 2-20 heeft eene gewelddige ontploffing plaats gehad. Al de muren zijn omvergestort, drie mannen onder de pinnen begraven. Er was spoedig hulp. De stoomspuiten hebben de ganschen nacht gewerkt tot 11 ure 's morgens. De lampist van het gesticht werd in wanhopigen staat mit de pinnen geboeld. De twee andere slachtoffers bevonden zich in eenen nog al bevredigenden toestand. De schade op 100,000 franken geschat, is gedeelt door brandverzekeringen.

Nadere bijzonderheden. — Bovenstaande tijding moet in dezen in gewijzigd worden, dat de brand uitgebarsten is in een houtmagazijn, palende aan eene barak waarin de olie, lampen, enz. bewaard worden, dienstig voor de statie en de rijtuigen van den spoorweg.

Het vuur is uitgebarsten midden in het houtmagazijn en had weldra groote uitbreiding genomen. Het personeel der statie, met twielfde of die het vuur zou zich aan de lampisterie overzetten, bevoerde zich om de olie en de verlichtings- toestellen te reddten, toen plotseling de schouw van het brandend gebouw omver stortte en in haren val verscheidene statiebedienden trof; de nachtwaker werd op den slag gedood, een lampist werd zwaar gekwetst, een barreelwachter werd een been gebroken en de onder-dienstoverste bekwam lichte brandwonden.

De oorzaak van den brand is onbekend.

Het parket van Brugge heeft zich ter plaatse begeven.

Frankrijk.

Nadat eene vroegere profneeming om de straten van Parijs met hout te plaatsen, was mislukt, heeft eene Engelsche maatschappij in het vorige voorjaar volgens een nieuw stelsel het derde gedeelte der Champs Elysees met hout geplaveid. Dit plaveisel heeft zich zoo uitstekend gehouden, dat de stad Parijs besloten heeft het op grootere schaal aan te wenden. Diensovelgens werden met hout geplaveid de *car de Rivoli*, de *Boulevard Foch* en *Boulevard de la Madeleine* en het overige van de Champs Elysees.

Rusland.

POLICE EN NIJLILISTEN.

Sondeykine schijnt een weerdigen opvolger gevonden te hebben in den persoon van den geheim politie-agent Alexis Komarschoff. Hij was tot nu toe gezatshoofd bij de gendarmerie van Moskou. Zijn moed. dapperheid en doorzigtigheid door allen geroemd. Hij is thans reeds bezig met al de dossiers der politie te bestuderen en zal eelang in de hening treden.

Bij het vernemen van den moord op Sondeykine, kon de ezaar zijne gramschap niet weerhouden; hij viel gewild met tegen den minister, die op zijne beurt gewelddige verwijtingen tot de Staatspolitie richtte.

De politie heeft huiszoekingen gedaan te Moskou en in verscheidene groote steden van het zuiden, ten gevolge van den moord. Men zegt dat de menigvuldige schadelijke stiefgevallen onder de studenten der universiteiten, het gevolg zijn van die huiszoekingen. Een correspondent vertekert dat de politie dezer dagen honderde woningen van verdachten zal doorsnuffelen.

Wat den opvolger van Sondeykine betreft, de nihilisten hebben hem slechts ster dood veroordeeld en dezer dagen is hij reeds met moeite ontsnapt aan de strikken door zijne vijanden gespannen.

Eene correspondentie uit Berlijn aan den parijzer *Gaubus* vertekert dat Jablowsky, die den moord op Sondeykine betraande, ongetijds zou plichtig zijn aan den mislukten aanslag tegen den ezaar. In het begin van September was hij eene vrouw bij den boschwachter van den keizer te plaatsen, als zijnde zeer behendig in het opsporen der terroristen. Elkén dag bracht hij haar zijne bevonden en vroeg haar zijne verslagen. Dit was nog het geval den dag dat er op den keizer geschoten werd. En dit gebeurde op eene plaats door duizende soldaten ingesloten.

De vrouw werd aangehouden en in de Sint-Pieter- en Pauluskerker opgehangen. Om haar te wreken zonden de nihilisten Sondeykine vermoord hebben. Zij was de zuster van den nihilist Stralaboff, en der opgehangenen wegens den moord op ezaar Alexander II.

Politiek overzicht

Zooda wij zaterdag gezegd hebben, zouden, volgens *Figaro*, de rechtstreeksche onderhandelingen tusschen Frankrijk en China hernomen zijn. Er is geen sprak van eene vreemde bemiddeling of tusschekoms. Ziehier volgens gemeld blad, den grondslag der onderhandelingen:

« De goede verstandhouding hangt af van de vast te stellen grenslijn tusschen China en Tonkin. Door de Delta van de Song-Cau-river af te staan, dekt China zijne niterste concessies gedaan te hebben. In de maand augustus bestelde had die concessie inderdaad een einde kunnen stellen aan de vijandelijkheden.

« Thans eischt Frankrijk de gehele lassin van den Rouden Stroom en de Song-Cau-river. De grenslijn zou dus loopen van de zee naar Lang-Son, van Lang-Son naar Goo-Bang en van deze leste stad naar Loak, waar eene douane zou ingericht worden, naar het voorbeeld der engelsche chineesche douanen.

« Frankrijk vraagt daarenboven voor de Zwarte Vlaggen eene amnestie, welke hun zou toelaten naar China terug te keeren. Dit zou het beste middel zijn om Tonkin door die henden te doen ontruimen.

« De grensline, thans door Frankrijk gevraagd ten noorden van Rack-Ninh, zou loopen nopens Lang-Son (deze plaats zou aan China gelaten worden), de rivier Song-Ki-Cueng volgen, en zich van daar naar Can-Bang richten, om nabij Loak met de Rouden Stroom samen te komen. »

« Die grenzen loopen veel verder dan die, welke M. Ferry, in zijne verklaring op 31 oktober in het fransch Parlement, aan de Delta van den Rouden Stroom had aangewezen. Men denkt dan ook dat hij eenige concessies zal doen en zal voorstellen de westelijke grens van den Tonkin te bepalen op tien mijlen boven Hong-Hoa, aan de stad Tuam-Gua, welke uitsluitend door Zwarte-Vlaggen bewoond wordt. Als tegen concessie zouden China en de Zwarte-Vlaggen zich moeten verbinden de vrijheid van scheepvaart op den Rouden Stroom, tot Loak te waarborgen. Men denkt dat op die grondslagen eene verstandhouding mogelijk en waarschijnlijk is.